

DIYANET DERGİSİ

DİNİ - İLMİ - EDEBİ
ÜÇ AYLIK DERGİ

●
Temmuz-Ağustos-Eylül
1988

●
Cilt : 24
Sayı : 3

●
Diyanet İşleri
Başkanlığı Adına
İmtiyaz Sahibi
Mehmet TOPKAYA
Döner Sermaye İşletme
Müdürü

●
Yazı İşleri Müdürü
Orhan BALCI
Sürekli Yayınlar
Şube Müdürü

●
Yazı Tetkik Kurulu
Yalçın ÜNAL
İbrahim URAL
Orhan BALCI

●
Yayına Hazırlayan
Alaaddin KOÇAK

●
Adres
Dr. Mediha Eldem Sk.
No. 85
Tlf : 125 66 11/379
Kocatepe / ANKARA

●
Dizgi ve Baskı
AYYILDIZ
MATBAASI A.Ş.
222 69 40 - 222 69 41
213 19 62 — ANKARA

●
Kapak
Celf - Sülüs
"Rabbi yessir"
Hattat : Çırcırılı
Ali Efendi

BU SAYIDA

KUR'ÂN'IN PEYDERPEY
İNDİRİLMESİNDEKİ HİKMETLER
Mevlit GÜNGÖR

3-23

NAT-I ŞERİF
Hersekli Arif HİKMET

24

DİNLERDE İBADET ve MABET
Abdurrahman KÜÇÜK

25-54

ÇOCUKTA DİNİ İLGİNİN UYANIŞI ve
GELİŞMESİ AÇISINDAN ÇEVRE
FAKTÖRÜ
Habil ŞENTÜRK

55-64

İSLÂM'IN SOSYAL FELSEFE
ANLAYIŞI
İsmail DURMUŞ

65-71

HZ. PEYGAMBER'E ÖVGÜLER
Odabaşı Seyfi MUSTAFA

72

HASAN AKKUŞ ve KUR'ÂN HİZMETİ
Recep AKAKUŞ

73-81

İSLÂM'DA EĞİTİM ve ÖĞRETİM
KURUMLARINA KISA BİR BAKIŞ
Abdullah CEYHAN

83-88

MEVLANA MÜFTİ EBU SAİD
MUHAMMED HÂDİMİ
Veli ERTAN

89-94

AĞIZ SAĞLIĞI BAKIMINDAN
ÇİĞNEME ÇUBUĞU
Ömer EYÜBOĞLU

95-96

HASAN AKKUŞ VE KUR'AN HİZMETİ

Recep AKAKUŞ
Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi

1938 yılında Inegöl/Aşağı Ballık köyünde doğdu. 1951 yılında hafızını tamamladı. Hafız Abdurrahman GÜRSES'ten tecvid ve tas-hih-i huruf dersleri aldı. İstanbul İmam-Hatip Lisesini ve Yüksek İslâm Enstitüsü'nü bitirdi.

Müezzin-kayyımlık, imam-hatiplik, müftü yardımcılığı ve müftülük görevlerinde bulundu.

1978 yılından bu yana Din İşleri Yüksek Kurulu üyesi olarak görev yapan Recep AKAKUŞ'un "Eyüp Sultan ve Mukaddes Emanetler" adında bir eseri bulunmaktadır.

DOĞUMU VE ÇOCUKLUĞU :

Hasan Akkuş, 1935 yılında Ankara'nın ilçelerinden Kızılcahamam İlçesine bağlı Beşkonak (eski adı: Gürcü) köyünde dünyaya geldi. Baba adı Osman, ana adı Keziban'dır. Pederi Osman Efendi, dindâr, güçlü, pehlivan yapılı, mütevâzî bir

Anadolu insanıdır. Aile fertlerinin bir kısmını köyde bırakarak İstanbul'a gitmiş ve Gazhâne'ye işçi olarak girmiştir. 1899 yılında oğlu Hasan'ı da İstanbul'a getirmiştir. İstanbul'a geldiğinde Hasan Akkuş, henüz dört yaşında bir çocuktur. 1900 lü yıllarda pederi Osman Efen-

di, Gazhâne işçiliğinden ayrılmış; Sirkeci-Emirler Mescidi'ne müezzin olmuştur. Aynı zamanda Emirler Mahalle muhtarlığını da üstlenmiştir. Hadîka'nın verdiği bilgiye göre Emirler mescidi, Sirkeci'de Tren İstasyonu'nun önündeki meydandadır. Söz konusu meydanın açılış sırasında yıktırılmıştır.

EGİTİM VE ÖĞRETİMİ :

Hasan Akkuş'un çocukluğu, İstanbul'un Sirkeci semtinde geçmiştir. İlk dinî bilgileri pederi Osman Efendi'den almıştır. Günümüzde Dördüncü Vakıf Han diye anılan büyük iş hanının yerindeki Hamîdiyye Mektebinde ilk öğrenimini tamamlamıştır. (Öğrencilerine harçlık verilen bu vakıf mektebi, han inşaatı dolayısıyla, yıktırılmış; bir örneği Bostancı Camii bahçesine inşa ettirilmiştir. İlmiye Sâlnâmesi'nin 57 nci sayfasında söz konusu mektebin bir resmi görülmektedir.)

İlk öğrenimini tamamlayınca Hasan Akkuş, hıfza başlamıştır. Hıfız hocası, Eyüp-Kızıl Mescid Camii imam-hatibi Hafız Hüsnü Efendi'dir. Hıfzını tamamlayınca Eyüp-Hazreti Halid Camii'nde hıfız me-rasimi yapılmış; bir sonraki senede Ayasofya Merkez Rüşdiyyesi'ne kaydını yaptırmıştır. Ord. Prof. M. Fuat Köprülü ve Adliyesi Hafız Fâhri Tükel, O'nun, rüşdiyyeden sınıf arkadaşlarıdır. 1912 yılında rüşdiyyeden mezûn olmuş ve Dârü'l-Hilâfeti'l-Aliyye Medreselerinden Ayasofya Medresesi'ne girmiştir. Bir taraftan da Hademe-i Hayrât arasında görev almak üzere Evkaf Nezâreti'ne baş vurmuş ve 1913 yılında Çemberlitaş-Dizdâriye Camii'ne müezzin-kayyum olmuştur. Ayrıca medrese tahsiline de devam etmiştir.

ASKERLİĞİ VE ESÂRETİ :

Hasan Akkuş, Dârü'l-Hilâfeti'l-Aliyye Medresesinin 8 nci sınıf öğrencisi iken silah altına alınmış ve iki aylık kısa bir eğitimden sonra 1915 yılında Yemen cephesine gönderilmiştir. Birinci Fırka'ya bağlı İstihkâm bölüğü ihtiyât zabıt vekili olarak görev üstlenmiştir. Hasan Akkuş, burada; savaşın bütün dehşetini yakinen müşahade etmiş ve İngilizlere esir düşmüştür. Esâret döneminde büyük sıkıntılara marûz kalan Hasan Akkuş, esareten kurtulduğu takdirde kendisini tamâmen Kur'an-ı Kerim'e adayacağına dâir Allah'a söz vermiştir. Bunun için 1918 yılında esâretten kurtulup İstanbul'a döner dönmez Dizdâriye Camii'ndeki müezzin-kayyumluk görevine yeniden başlamış; ancak medrese öğrenimini sürdürmemiştir.

Esâret döneminde Allah'a karşı verdiği sözü gerçekleştirmek üzere Kur'an-ı Kerim üzerine eğilmiş ve Sultanselim-Camii hatibi diye şöhret bulan Tabak Yunus Camii imamı reisü'l-kurrâ - Hacı Hasan Efendi'ye talebe olmuştur. Hasan Akkuş, bu zâttan "SEB'A" ve "AŞERE" seviyesinde ilm-i krâat okumuştur. Bu arada spor ile de ilgilenmiştir. Fatih Güreş Kulübü, O'nun sık sık uğradığı yerlerdendir. "Meşhur Hafız Sami" isimli eserinde merhûm Ali Rıza Sağman, Hasan Akkuş'un Şehremin Spor Takımında fiilen çalıştığını yazmaktadır. Güreş Sporuna karşı olan bu tutkusu, hayatının son günlerine kadar devam etmiştir.

İMÂMET-HİTABET-KUR'AN ÖĞRETİM HİZMETLERİNE BAŞLAMASI :

Hasan Akkuş, 1923 yılında Galata-Arap Camii imam-hatipliğine

atanmıştır. Üç yıl burada hizmet yaptıktan sonra meşrûta durumunu düşünerek Nuruosmaniye Camii hatipliğine talip olmuştur. 1926 yılında Nuruosmaniye Camii hatibi olmuş, bir müddet sonra da aynı caminin 2 nci imam hatipliğine getirilmiştir. Mesken problemi, çözüme kavuştuğu için, bu dönemde Hasan Akkuş, Seher Hanımla evlenmiş ve bu hanımdan üç çocuk sahibi olmuştur. Sırasıyla bunların isimleri : Hayrün-nâs, Hayrünisâ ve Osman'dır.

1926-1934 yılları arasında Hasan Akkuş'un, bir taraftan Nuruosmaniye baş imam-hatibi Akreboğlu Hafız Osman Efendi'den "Takrîb" seviyesinde ilm-i kırâat okurken diğer taraftan da Nuruosmaniye Camii kayyımhanesinde fahri olarak, talebe yetiştirmeye başladığına şahit ol-maktayız. Meşrûtiyet devrinin ünlü hafızlarından olan Ayasofya Camii imam-hatibi Hafız İdris Okar ile yakın arkadaşlığı da yine bu döneme rastlar. Çünkü; her ikisi de Ayasofya Camii ders-i âmlarından Âmâ Hafız Halil Efendiden —okumuş tavrı açısından— yararlanmışlardır. Çok kere mukabele, mevlid ve hatimlerde beraber olmuşlar; aralarında hizmete ve sevgiye dayalı bir dostluk kurulmuştur.

1930'lu yıllar, diyanet hizmetleri açısından çok sıkıntılı olmuştur. Menemen hadisesi bahâne edilerek birçok din bilgini, tâkîbata marûz bırakılmış ve sıkıntılı günler yaşamıştır. Hademe-i Hayrât diye isimlendirilen cami görevlileri, Diyanet İşleri Reisliğinden alınmış; Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlanmış; diğer yandan Dârü'l-Fünûn İlahiyât Fakültesi kapatılmıştır. İşte bu atmosfer içinde; Hasan Akkuş, fahri olarak Nuruosmaniye Camii kayyımhanesinde Kur'ân-ı Kerim okutmayı sürdürmüştür.

RIFAT BÖREKÇİ İLE KARŞILAŞMASI VE İSTANBUL HAFİZ MUALLİMİ OLUŞU :

Diyanet İşleri Reisi Rifat Börekçi, hastalanmış ve tedâvî için İstanbul-Cerranpaşa Hastanesi'ne yatırılmıştır. Menemen hadiseleri bahâne edilerek din adamları arasında yapılan yersiz tutuklamalara, İlahiyât Fakültesinin kapatılması işlemine karşı yeterli tavır almadığı düşüncesiyle İstanbul-hocaları, Rifat Börekçi Hocaya kırıgındırlar. Yaygın kanâate göre bu sebepten; Hasan Akkuş ve İdris Okur dışında pek az din adamı, Rifat Börekçi Hoca'yı hastanede ziyaret etmiştir.

Hastaneden taburcu edilen Rifat Börekçi Hoca, nekâhat dönemini Hasan Akkuş'un Nuruosmaniye Camii meşrûtasında geçirmiştir. Bu diğer ifade ile Rifat Börekçi Hoca, hemşehrisi Hasan Akkuş'un mümtaz misafiri olmuştur. Bir gün Hasan Akkuş, talebelerinin derslerini dinlerken, ansızın, Rifat Börekçi Hoca, Nuruosmaniye Camii kayyımhanesine giriverir. Hasan Akkuş'un telaşla ayağa kalkarak hocanın ellerine sarıldığını gören talebeler, tefiş baskınına uğradık zanniyle dışarı kaçmak isterler. Hoca talebelerini teskin ederek yerlerine oturtur ve Rifat Hoca'ya dönerek: "Bak! Hoca Efendi Hazretleri.. Allah'tan korkuyoruz, bu çocukları okutuyoruz... Sizden korkuyoruz, kaçacak yer arıyoruz... Allah rızası için buna bir çare bulun....." der. Bunun üzerine; **Rifat Börekçi** Hoca da Ankara şivesiyle: "Hessen Efendi!.. Ben bir Engürü'ye varayım... Bizim Kemâl ile bir görüşeyim." der; O da huzûr içinde talebelerin ders vermelerini bizzât Nuruosmaniye kayyımhanesinde tâkîp eyler.

Gerçekten; Rifat Börekçi Hoca, Ankara'ya döndüğünde Hasan Akkuş'un sözlerini unutmamış ve ilgili makamla görüşerek Hasan Akkuş'un, İstanbul II nci hafız muallimi olarak atanmasını sağlamıştır. Bu hususla ilgili olarak hazırlanan Başkanlık onayını ve İstanbul Müftülüğünün göreve başlatma yazısını, önemine binâen, aşağıya aynen alıyorum :

"Diyânet İşleri Reisliği ve Zât İşleri Müdürlüğünce hazırlanan 27.9.1934 gün ve 3235 sayılı muciptir.

Riyâset Yüksek Makamına, 1934 Mâli senesinde Ankara Merkez Müftülüğü kadrosuna 30 lira ücretli bir adet hafız muallimliği tahsisâtı verilmişti. Bu ana kadar; talip zuhûr etmediğinden mezkûr tahsisâtın, Ankara'dan tenzili ile İstanbul vilâyetine verilmesi ve İstanbul II nci Hafız Muallimliğine Nuruosmaniye Camii imamı Hafız Hasan Efendi'nin, şehri 30 lira ücretle tayini arz olunur. Ef. H. Mühür ve İmza: Rifat. Not : bir sûret çıkartılarak Ankara dosyasına."

Bu onay üzerine İstanbul Müftülüğü, Hasan Akkuş'u İkinci hafız muallimi olarak göreve başlatmıştır. İstanbul Müftülüğü'nün yazısı da şöyledir :

"Diyânet İşleri Riyâset-i Celilesine,

30 lira ücretle İstanbul-Hafız muallimliğine tayin kılındığı 18.10.1934 tarihli ve 3231/3390 numaralı tahrîrât-ı aliyyelerinde emir ve işâr buyrulan Nuruosmaniye Camii imamı Hafız Hasan Efendi'nin, 28.10.1934 tarihinde vazifeye mübâşeret eylediği arz olunur. Ef. H. İmza: M. Fehmi."

Belgelerin tetkikinden de anlaşılacağı üzere; Hasan Akkuş, 18.10.1934 tarihinden itibaren, Nuruosmaniye Camii Kayyım Hanesinde okutmuş olsa da artık resmî hafız muallimidir. Tâkibâtan kurtulmuştur. 1936 yılında Akrepoğlu Hafız Osman Efendi'nin, Adapazarı-Tozlu Camii'ne nakli ile inhilâl eden Nuruosmaniye Camii baş imam-hatipliğine Hasan Akkuş, atandı ve 1940 yılı sonuna kadar Nuruosmaniye Camii kayyımhanesinde Kur'ân öğretimine devam etti. Valide Camii müezzin-kayyımlarından Hafız Kerim Özbakır ile aynı cami müezzin-kayyımlarından olan ve arkadaşları arasında "ATOM HASAN" diye şöhret bulan Hasan Gökdemir, bu dönemde Hasan Akkuş Hocadan feyz almış kişilerdir. Nuruosmaniye Camii kayyımhanesi, 1926-1940 yılları arasında tam 16 yıl süreyle Hasan Akkuş'a dersbane görevi üstlenmiştir.

İKİNCİ ASKERLİĞİ VE YENİ HİZMET STRETEJİSİ :

1940 yılında Hasan Akkuş, 2 nci Dünya Savaşı nedeniyle ikinci defa silah altına alınmış ve Şark cephesine gönderilmiştir. İhtiyât zabiti olarak bir yıl kadar Diyârbakır'da kalan Hasan Akkuş, terhis olup geldiğinde imâmet ve Kur'ân öğretim faaliyetine bıraktığı yerden yine Nuruosmaniye Camii'nde başlamıştır. Ancak; ikinci askerliği döneminde edindiği bazı tecrübelerle dayanarak eğitim ve öğretimin, müstakil bir dershanede yapma gereğini duymuştur. Bu maksatla öncelikle; bir müstakil dersbane, sonra da bir talebe yurduna sahip olmak için faaliyete geçti. Nuruosmaniye Camii Külliyesi'ne dâhil mütevellî odası ile 12 odalı medrese bu hizmet için en uy-

gun mahallerdi. Ancak mütevellî odası, Vakıflar idaresinin deposu idi. Medrese ise içinde oturulamıyacak kadar harap idi. İşe mütevellî odasından başladı. Burasının, dersâne olarak kendisine verilmesini resmi yollardan istedi. Fakat vakıflar idaresinin, çok sert tepkisiyle karşılaştı. Araya koyduğu resmi, gayr-i resmî kişiler aracılığı ile uzun bir mücadele başlattı. Başta; Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Ahmed Hamdi Akseki ve İstanbul Müftüsü Ömer Nasûhî Bilmen olmak üzere birçok yetkili Hasan Akkuş'a geniş destek verdi. Buna rağmen sözkonusu mütevellî odası, ancak beş yıl süren uzun ve yıpratıcı bir mücadeleden sonra Hasan Akkuş Hoca'nın şahsına beş TL. aylık kira karşılığında tahsis edilebildi. Günümüzde "HASAN AKKUŞ DERSHANESİ" denilen yer, ancak bu şartlar altında Kur'ân hizmetine verilebildi. 1946-1950 yılları arasında ise yine Nuruosmaniye Külliyesi'ne dâhil 12 odalı medresenin, hıfız yaptırdığı öğrencilere yurt olarak tahsisî için mücâdelesine, Hasan Akkuş kesintisiz devam etti. Tamâmen harap olan bu medreseyi de yine şahsı adına yıllık 48 TL. karşılığında kiraladı ve yakın dostlarından Eskişehir'li Hacı Süleyman Çakır'a burasını onarttı. O günün parasıyla bu medrese onarımına 25.000 TL. harcandı.

Görüldüğü üzere 1940-1950 döneminde Hasan Akkuş, yurdumuzda ilk yatılı Kur'ân Kursu modelini gerçekleştirmiştir. Bir taraftan; imamet hizmetini yürütürken diğer yandan başarılı ve organize bir Kur'ân hizmet yolunu açmıştır. Fikri Aksoy, Harun Soydanses ve Ali Güran gibi tanınmış hafızlar bu dönemde yetişmiş kişilerdir. Kur'ân-ı Kerim'e hizmet ve güzel okuyuşu ile

şöhret bulan Hasan Akkuş, artık memleketimizin en ünlü hafızları arasında anılmaya başlamıştır. O'nuz yapılan dinî toplantılar, renksiz geçtiğinden birçok toplantılarda Hasan Akkuş'un, tabii davetli olduğu görülmektedir.

HİZMETTE VE ŞÖHRETTE ZİRVEYE ULAŞAN HASAN AKKUŞ :

1950-1960 dönemi, Hasan Akkuş'un en verimli hizmet yıllarıdır. Bir taraftan imamet hizmeti, bir taraftan Kur'ân öğretim hizmeti diğer yandan da hayrî ve sosyal hizmetler, Hasan Akkuş'u çok hareketli bir hayatın içine sokmuştur. Sık sık İstanbul dışına çıkmaya ve yapılan dinî merâsımlara katılma gereğini duymuştur. Bu merasimlerden en ilginç olanı, hiç şüphesiz Ankara-Hacıbayram Cami'inde Kore şehitleri için okunan ve ilk defa radyodan verilen mevlid merasimidir. Zira bu mevlid sonunda; Hasan Akkuş, yaptığı düâda kendini kontrol edemiyecek: "ALLAH, BU RUS MİLLETİNİ KAHR-Ü PERİŞAN EYLESİN!" demiş ve devlet ricali arasında büyük teavirginliklere sebep olmuştur. Yapılan bu düâ yüzünden Diyanet İşleri Reisi Ahmed Hamdi Akseki de çok sıkıntılı anlar yaşamıştır.

Hasan Akkuş, bu dönemde birkaç defa hac farızasını ifâ etmek üzere Suûdî Arabistan'a gitmiş ve 1953 yılında nizam dışı kalacak kadar ağır bir rahatsızlık geçirmiştir. Daha sonraki yıllarda Kur'ân hizmetine daha da ağırlıklı bir şekilde yönelen Hasan Akkuş, yüzlerce talebeye feyz vermiştir. Kemal Güran, İlhan Tok ve Nafiz Özdemir gibi talebeleri bu devrede (1945-1951) yetiştirmiştir.

FİİLİ KUR'ÂN ÖĞRETİM HİZMETİNDEN AYRILMASI :

27 Mayıs 1960 İhtisâsından sonra yapılan idârî düzenlemeler ile İki hizmetin, bir arada yürütülmesi uygulamasına son verildi. Bundan dolayı; Hasan Akkuş, emsâli hoca efendilerin yaptığı gibi mihrap hizmetini tercih etti ve 1926 yılından bu yana sürdürdüğü 34 senelik fiili Kur'ân öğretim hizmetini bıraktı. Sadece Nuruosmaniye Camii Baş İmam-Hatibi olarak hizmet gördü. Ancak; meslektaşlarının ısrarı ile bir ara "İSTANBUL HADİME-İ HAYRÂT CEMİYETİ" başkanlığını yürüttü. Genel hatları ile Hasan Akkuş'un, 1960-1970 yılları arasındaki hizmetleri, imâmet hizmetine, sosyal ve hayrî hizmetlere inhisar etmiştir.

1970'li yıllara gelince Hasan Akkuş, artık yaşlandığını hissetmiye başlamış ve 4 Eylül 1970 tarihinde kendi isteği ile emekliye ayrılmıştır. Yarım asrı aşkın başarılı bir mabed ve Kur'ân-ı Kerim hizmeti veren Hasan Akkuş, bu başarılı hizmetlerini arkada bırakarak yakınlarının ve dostlarının arasında emeklilik hayatını yaşamaya başlamıştır. İşte bu dönemde bu saurların yazarı fakir de Hasan Akkuş'un yerine imam-hatip olarak atanmış ve bu zâta hayrül-halef olmuştur. Günümüzde faaliyet gösteren ve İmam-Hatip Liselerine taban oluşturmaya hedef alan Nuruosmaniye Kur'ân Kurslarının temeli, işte o günlerde bu fakir tarafından atılmıştır. Hatta Hasan Akkuş Hocanın yakın dostları arasında: "Hasan Akkuş, kurdu; Recep Akakuş korudu." sözü, sık sık söylenir olmuştur.

8 Ocak 1972 tarihinde vefât eyleyen Hasan Akkuş'un cenazesi, Nuruosmaniye Camii'ne getirilmiş,

namazını Beyazıt Camii Baş imam-hatibi Hafız Abdurrahman Gürses Hoca, kıldırılmıştır. Namazı müteâkıp talebelerinin ve yakın dostlarının omuzlarında taşınarak Levent-Zincirlikuyu âile kabristanına defnedilmiştir.

HASAN AKKUŞ'UN KİŞİLİĞİ VE KUR'ÂN ÖĞRETİM METODU :

Hasan Akkuş, görüldüğü üzere uzunca bir ömür sürmüş, Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküş yıllarına şahid olmuş; Cumhuriyetin kuruluş sıkıntılarını bizzât yaşamıştır. Balkan felâketinin dehşetini, İstanbul'u dolduran ve sefâlet içinde yüzen Balkan göçmenlerinin üzerinde gören Hasan Akkuş, Birinci Cihan Savaşı'na Yemen cephesinde fiilen katılmıştır. Bir müddet esâret hayatı da yaşayan Hasan Akkuş, kendini Kur'ân hizmetine adanmış ve bu hizmeti de geniş ölçüde gerçekleştirmiştir.

Fiziki yapı itibarıyla penlivan yapılıdır. Şakacı bir tabiatı vardır; aşırı ciddiyetlerden hoşlanmaz; hayalci değildir; uygulama kabiliyeti olmayan fikirleri hiç savunmaz; savunanları da pek dinlemez. Spor, özellikle, güreş sporunu çok severdi. Bu spora karşı tutku derecesinde sevgisi vardı. Rüşdiyye'de öğrenim yaparken Yakup Hoca isimindeki bir güreş antrenöründen özel güreş dersleri dahi almıştır.

Biyografisinde görüldüğü üzere; 1926-1934 yılları arasında Fahri Kur'ân hizmeti yapmış; yüzlerce talebeye feyz vermiştir. 1934-1960 yılları arasında ise resmî olarak Kur'ân hizmeti vermiş, yine binlerce talebeye feyz vermiştir.

Kur'ân öğretiminde kalfa sisteme pek iltifat etmemiş; talebeleri ile bizzât kendisi meşgûl olmuştur. Derslerini talebelerden alırken grup sistemi uygulamıştır. Birkaç talebeyi aynı anda dinlemiştir.

Talebeyi alırken seçerek almıştır. Tıpkı satın alırken kazanan tüccar gibi hareket etmiştir. Sesi güzel olmıyan, gırtlak yapısı müsâit bulunmıyan kişileri talebeliğe kabûl etmemiştir. Genelde erkek talebe okutmuştur. Ancak —az da olsa— kız talebe de okutmuştur. Bunların en meşhuru, Hafız Emine'dir. Talebelerine sadece hıfız yaptırmış; ilm-i kırâat okutmamıştır

Elî açıktır, yemeyi ve yedirmeyi sever; hele dostları ile şakalaşmadan hiç duramaz. "ŞAK.. ŞAK.." ismiyle anılan Mithat Kerse, en çok şaka yaptığı kişiler arasındadır. Hem devlet ricali ile hem de halk ile yakın temas kurmayı başarmıştır. Dostlarının imkânlarından yararlanarak birçok talabesinin ibâte ve iâşe ihtiyacının karşılanması.. "Nimet Abla" diye şöhret bulan hatun, Süleyman Çakır, Cemal Küflü, Abdurrahman Cansu.. gibi hamiyetleri ile tanınan kimseler, Hasan Akkuş'un yakın dostları arasındadır.

HASAN AKKUŞ'UN YAPTIĞI KUR'ÂN HİZMETLERİNİN DENETLENMESİ :

İstanbul 2. hafız muallimliği kadrosuna atanan Hasan AKKUŞ'un hizmetleri, ilgili makamlarca dikkatle takip edilmiştir. Yapılan hizmetler hem açıktan hem de gizlice izlenmiştir. İstanbul Müftüsü M. Fehmi ÜLGENER'in kendi el yazısı ile kaleme aldığı 17.7.1935 tarihli rapor, bunun müşahhas bir örneğidir.

Fotokopisi aşağıya çıkarılan bu raporda aynen şu satırlar yer almaktadır :

T.C. DİYANET İŞLERİ REİSLİĞİ

İstanbul Müftülüğü

Sayı : 317

Diyanet İşleri Reisliğine

Kur'ân öğreticilerinden Hafız Ömer ile Hafız Hasan, dairemize çağrılarak her mucib-i iş'ar, lazım gelen tenbihat ve tebligatta bulunulduğu gibi vazifedar olmayanların, şurada burada ders vermelerinin muvafık olamayacağından; dersanelerin muayyen müteaddid yerlerde bulunmaması ve öğrenmek isteyenlerin, her halde, ilk tahsillerini bitirmiş olmalarına dikkat edilmesi hususu da kararlaştırılmıştır ve bunlardan; Hafız Ömer'in, Fatih ve Çarşı'da Hacı Evliya; ve Hafız Hasan'ın, Yeni Cami, Beyazıt Nuruosmaniye camilerinde okutma gün ve saatleri tesbit edilerek keyfiyetin makam-ı vilayete bildirilmiş olduğu arz olunur. 7.7.1935

**İstanbul Müftüsü
M. Fehmi**

Evrak üzerinde yapılan muamele ise sırasıyla; zat işleri müdürlüğü, 19.7.1935; muamelata, 19.7.1935 ve hıfza alınması.. gibi işlemlerdir.

İstanbul Müftüsü M. Fehmi ÜLGENER'in, İstanbul 1. ve 2. hafız muallimleri hakkında kaleme aldığı rapordan 1935 yılında verilen Kur'ân hizmetinin mahiyetini ve bu hizmeti üstlenen kişilerin kimliklerini öğreniyoruz.

1935 yılı itibariyle İstanbul'da iki hafız muallimi vardır. Bunlardan birincisi İstanbul kapalı çarşı içinde bulunan Hacı Evliya Camii (bu caminin diğer adı Çakırağa'dır) İmam-Hatibi Hacı Ömer Efendi'dir. Bazı kaynaklarda bu zatın, Fatih camii imamı Kastamonulu Hafız Ömer AKÖZ ile karıştırıldığı görülmüştür. İkincisi ise Nuruosmaniye camii 2. İmam-Hatibi Hafız Hasan AKKUŞ'tur.

Kur'an okuma yerleri ise camilerdir. Sözelimi Hafız Ömer Efendi, Fatih Samiinde ve kapalı çarşı içindeki Hacı Evliya camiinde isteyenlere Kur'an-ı Kerim okutmakla görevlidir.

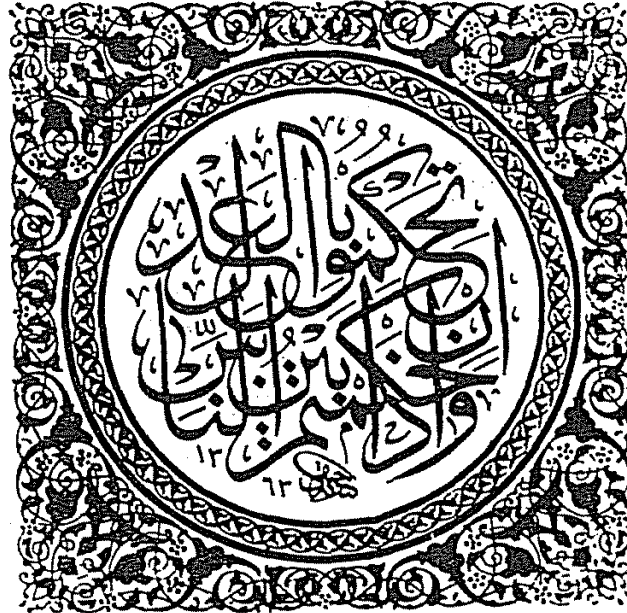
Hasan AKKUŞ da Eminönü, Yeni Cami ile Beyazıt ve Nuruosma-

niye camilerinde Kur'an-ı Kerim okutmakla görevlidir. Rapor metninde görüldüğü üzere; ancak bu camilerde ve belirlenen saatlerde isteyenlere Kur'an-ı Kerim okutabileceklerdir. Talebe olacak kişilerin de mutlaka ilkokul mezunu olmalarına dikkat edilecektir.

Bu dönemde cami ve cami kayyumhaneleri Kur'an hizmeti için kullanılmıştır.

İstanbul Müftüsü M. Fehmi ÜLGENER'in kaleme aldığı buraporun fotokopisi önemine binaen ekte aynen sunulmuştur.

77 yıl gibi uzunca bir hayat sürerek ebedi aleme göçen Hasan Akkuş'un makamı nûr olsun... Davası da en geniş ufukları tutsun...

T. C.

EK

Hülasa

Diyanet işleri Reisliği

İst. Müfettişi

Sayı 317

Diyanet işleri Reisliğine

(53)

27-6-935 gününepli ve 1821 sayı
 lı ve gıfı isaretli yazıya karşılık
 Kur'an öğreticilerden hafız ömerle
 hafız Hasan davamıza çağrılarda
 her mıcili işar lazim gelen tenbihat
 ve tebligatta bulunulduğu gibi Vazife
 dan Olmayanların burada, burada
 ders ver meclerinin muvafık olama
 yacağından dershanelerin muayyen mü
 teaddit yerlerde bulunması ve öğren
 mek isteyenlerin her kabile ilk tahvili
 mi bitirince okullarına dikkat edil
 mesi hususunda kararlaştırılmış ve
 bunlardan hafız ömerin fatih ve
 çağında halı Celale ve hafız Hasan
 Zeni cami, beyazıt, Kuru Osmanlı
 camilerinde okutma gün ve saat
 leri tensip edilerek keyfiyetini ma
 kam vilâyete bildirilmiş olduğun
 arz olunur 17-7-935

İst. Müfettişi

M. Fehri

3034

608

197 935

Fartilleri M.

19-7-935

2232

Hafız cumamulata

19